

Výchova ke vnímání hudebního díla I

Vnímání a prožívání hudby – složitý proces, nutno zkoumat z hlediska neurofyziologického, psychologického, estetického, sociologického, didaktického

- poslech hudby byl dlouho opomíjen, preferoval se zpěv a instrumentální činnosti
- dnes je chápán jako svébytná složka hudební výchovy, kterou je nutno rozvíjet

otázka **obsahu (významu)** hudby

pohled z hlediska posluchače – fáze odrazu hudební reality v našem vědomí:

- **percepce** (percepční) – prosté vnímání
- **apercepce** (apercepční) – vyšší stadium zpracování slyšeného, celostní zpracování informace
 - uvědomělé vnímání, aktivní poslech
 - analýza
- **recepce** (receptivní) – příjem, přijetí; vyšší úroveň zpracování vjemu
 - psychologicko-sociologický a kulturně-historický jev, vliv má i historické pozadí vzniku skladby (hudební jazyk doby)

Tomáš Houška:

„Poslech hudby je především prožitek na hranici vědomí a nevědomí. Prožívání si vlastního světa pocházejícího ze znějící hudby a nalézání zcela nových světů. To je také na hudbě to zázračné a fantastické, že jejím prostřednictvím opravdu můžeme objevovat nové světy a dosud nepoznané pocity.“

pohled sémiotiky: **denotát** (významové jádro) a **konotace**

tzv. absolutní hudba:

- hudební obsah není primárně zobrazení předmětu, jevu, děje, příběhu nebo alespoň ne v takové míře jako v malířství nebo literatuře, ale spíše vyjádřené emoce, city, prožitky, dojmy, a to v nejjemnějších odstínech, v jejich vývoji, proměnách
 - hudba jako sdělení – citové poselství autora, sdělení vlastních pocitů, idejí, myšlenek prostřednictvím hudebních prostředků
 - jazyk hudby – kompoziční prostředky ve skladbě, kontextuální významy, principy opakování, kontrastu a gradace apod., vztahy napětí – uvolnění, očekávané – neočekávané

Předpoklady:

a) vytváření **zkušeností s hudbou jako druhem umělecké komunikace** (činnostní pojetí)

rozvoj hudebních schopností:

- při zpěvu, hudebně pohybové výchově, v instrumentálních činnostech se tvoří hudební zkušenosti, žák si „ohmatává“ hudební materiál – to postupně vede k **hudebnímu myšlení**
- hudebními činnostmi připravujeme žáky na poslech hudby
- porozumění hudební skladbě (tj. proniknutí do výstavby díla a pochopení hudebního sdělení) je ovlivněno také kvalitou analytické činnosti posluchače
- vytváření jakési zásoby abstraktních tvarů ve vědomí posluchače – vzniká jako zkušenost z poslechu, usnadňuje porozumění hudebnímu dílu (znějící hudbě)